

گزیده‌ای از تاریخ تئاتر اروپا
رنسانس تا قرن بیستم
(مجموعه درس‌گفتار)

میرعلیرضا دریایی‌گی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی دانشکده هنر و معماری

۱۳۹۲

سرشناسه : دریابیگی، میرعلیرضا، ۱۳۵۶-
عنوان و پدیدآور : گزیده‌ای از تاریخ تناتر اروپا: رنسانس تا قرن بیستم (مجموعه‌ای از گفتار) / میرعلیرضا دریابیگی
مشخصات نشر : تهران: انتشارات دریابیگی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری : ۱۲۸ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۳۶۱-۶-۶-۶
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
موضوع : نمایش - اروپا-تاریخ
رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۵۴۳/۵۴۳ PN۲۵۷۰
رده‌بندی دیویی : ۷۹۲/۰۹۴
شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۳۳۶۹۴

انشارات دریایی

دفتر پخش: خیابان شریعتی، روبروی خیابان ملک، بن بست صبری، پلاک ۲
تلفکس: ۰۲۱-۷۷۵۱۷۳۴۹

گزیده‌ای از تاریخ تئاتر اروپا
رנסانس تا قرن بیستم
(مجموعه درس‌گفتار)

میرعلیرضا دریاییگی

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی)

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۲
شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه
طراح جلد: میرحسین دریاییگی
صفحه‌آرا: سحر تقوی
لیتوگرافی و چاپ: چاپ و نشر فرداد

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

تمامی حقوق مادی و معنوی این کتاب برای ناشر محفوظ است.

فهرست

پیشگفتار	۱۱
----------------	----

فصل اول:

زوال و دگرگونی درام قرون وسطی	۱۳
تهیه و تولید نمایش	۱۶
کارگردان	۱۶
بازیگران و بازیگری	۱۷
لباس‌های نمایش	۱۷
صحنه‌ی نمایش در اواخر قرون وسطی	۱۸
صحنه‌پردازی	۱۹
افکت‌های مخصوص	۱۹
تماشاگران و تالارهای نمایش	۲۰
شکل‌های دراماتیک غیرمذهبی	۲۰
کمدی در قرون وسطی	۲۱

فصل دوم:

رنسانس و آغاز نمایش‌نامه‌نویسی جدید	۲۳
رنسانس (Renaissance)	۲۵
تحلیل ریشه‌های فکری رنسانس	
(وقایع مؤثر در شکل‌گیری رنسانس و گذار از قرون وسطی)	۲۶

۲۶	درگیری رهبران کلیسا برای چگونگی رهبری مسیحیت
۲۸	تئاتر دوران طلایی اسپانیا (Spanish Golden Age Theatre)
۲۹	لوپه دی روئدا (Lope de Rueda)
۲۹	میگوئل سروانتس ساودرا (Miguel de Cervantes Saavedra)
۳۰	لوپه دی وگا (Lope de Vega)
۳۱	پدرو کالدرون دی لا بارکا (Pedro Calderon de la Barca)
۳۲	پترارک (Petrarch)
۳۳	کمدیا دل آرته (Comedia Dell'arte)
۳۴	اپرا (Opera)
۳۵	صحنه‌آرایی دوران طلایی ایتالیا
۳۵	عصر طلایی نمایش در فرانسه
۳۶	پی‌یر کرنی (Pierre Corneille)
۳۷	ژان راسین (Jean Racine)
۳۷	مولیر (Molier Jean Baptiste Poquelin)
	دوران بازگشت (Restoration) در نمایش انگلستان
۳۹	پاک‌دین‌ها (Puritans)

فصل سوم:

۴۵	تئاتر در قرن هجدهم
۴۸	نمایشنامه‌نویسی و نمایشنامه‌ها
۵۰	تئاتر ایتالیا در قرن ۱۸
۵۰	تماشاخانه‌ها
۵۱	تئاتر آلمان در قرن ۱۸

فصل چهارم:

۵۵	رمانتیسیسم (Romanticism)
۵۸	رمانتیسیسم در آلمان

۵۹	رمانتیسیم در فرانسه
۶۰	رمانتیسیم در انگلستان
۶۱	رمانتیسیم در روسیه

فصل پنجم:

۶۳	ناتورالیسم (Naturalism)
۶۷	هنریک ایبسن (Henrik Ibsen)
۶۷	آگوست استریندبرگ (Johan August Strindberg)
۶۸	آنتوان پاولوویچ چخوف (Anton Pavlovich Chekhov)
۶۸	ناتورالیسم در اجرای نمایش

فصل ششم:

۷۱	سمبولیسم (Symbolism)
۷۴	تعریف نماد در فرهنگ‌ها
۷۶	معنی اصطلاح «سمبل» یا «نماد»
۷۷	کلمه‌ی سمبول
	دبستان «نمادگرایی» و واکنش نسبت به دبستان‌های «طبیعت‌گرایی» و «واقع‌گرایی»
۷۹	پیدایش بیانیه‌ی سمبولیسم
۸۴	از واقعیت تا حقیقت
۸۴	فضا و حالت، شخصیت، صحنه
۸۵	نقشه‌ی داستانی ایستا و نماد کانونی
۸۶	نکاتی درباره‌ی اجرای نمایشنامه‌های «نمادگرایی»
۸۹	نظریه‌ی آدولف آپیا
۹۰	مفهوم «یگانه‌سازی نیروهای هنری» از نظر آپیا
۹۱	عناصر نه‌گانه‌ی سازنده‌ی صحنه از نظر آپیا
۹۲	اهمیت نور و نورپردازی از نظر آپیا

- ۹۲ کارویژه‌های «نورپردازی چندسویه»
- ۹۳ آپیا و فقدان ابزارهای نورتاب مطلوب
- ۹۳ مفاهیم چهارگانه‌ی «صحنه» یا «رویدادگاه» از نظر آپیا
- ۹۳ مکان
- ۹۳ بازیگ
- ۹۴ لباس
- ۹۴ نور
- ۹۵ ترکیب «رویدادگاه» نمایشی از نظر آپیا
- ۹۶ یادآوری چند نکته در باره‌ی آثار آپیا
- ۹۶ نظریه‌های ادوارد گوردن کریگ (Edward Gordon Craig)
- ۹۹ عناصر نمایشی و نقش طراح صحنه و کارگردان از نظر «کریگ»
- ۹۹ توازی سطوح و زاویه‌ی قائمه در طراحی‌های «کریگ»
- ۱۰۰ مفهوم «رویدادگاه جابه‌جا شونده» (Mobile Setting) از نظر «کریگ»
- ۱۰۲ مفهوم «ترکیب معادل» در عناصر نمایشی
- ۱۰۲ معنای «وبرماریونت» (Ubermarri'onette) در آثار «کریگ»
- ۱۰۳ همکاری «کریگ» و «کنستانتین استانیسلاوسکی» در تئاتر هنری مسکو
- ۱۰۶ ویژگی‌های نمایشنامه‌ی «نمادگرایی»
- ۱۱۲ اهمیت نمادگرایی در تفکر هنری معاصر
- ۱۱۳ تأثیر نمادگرایی در جریان‌های تئاتر معاصر جهان
- ۱۱۴ دبستان‌ها و فرآیندهای نمایشی در نمایش معاصر جهان
- گزیده‌ای از برابرندهای واژگانی کاربستی در مجموعه‌ی حاضر
- ۱۱۷ (به پیشنهاد و آفرینشگری پروفسور فرهاد ناظرزاده کرمانی)
- ۱۲۳ کتاب‌شناسی و منابع

پیشگفتار

کتاب حاضر مجموعه درس‌گفتارهایی است که توسط دانشجویانِ نگارنده در طی فراشدِ درس -واحد تاریخ نمایش ۲ در مقطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد(درس- واحد پیش‌نیاز) دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی- دانشکده هنر و معماری یادنگاشت گردیده و به رشته‌ی تحریر درآمده است. این مجموعه می‌تواند برای درس -واحد تاریخ نمایش ۱ به ارزش دو واحد درسی کارآمدی داشته باشد.

مجموعه‌ی پیش‌روی درس گفتارهایی است گفتاورد شده در کلاس که توسط دانشجویان یادنگاشت گشته و توسط سرکار خانم سحر تقوی جمع‌آوری و تدوین گردیده است. پاسداشت تقدیم حضور پر مهرشان.

همچنین شایان آورد است که کتاب حاضر جهت کاربست دانشجویان رشته‌ی نمایش دانشکده‌ی هنر و معماری به چاپ و نشر رسیده است. پس همچنانکه از عنوان کتاب برمی‌آید گزیده‌ای است از تاریخ تئاتر هم‌گنجایش با ۱۶ جلسه‌ی درسی و نه بیش. از آن جایی که نهادمایه‌ی بنیادین کتاب تاریخ تئاتر است و تاریخ نیز امری مستند، در انتهای کتاب منابعی که درس گفتارها از آنها ایفاد گردیده ذکر شده است، همچنانکه مباحث تحلیلی-گفتگویی کلاس نیز بر گفتمان کلان کتاب تأثیری به‌سزا داشته است. کمبود یا کژبود مطالب را خوانندگان گرام بر درس گفتار بودگی کتاب ببخشایند. امید آنکه عزیزانمان در راه دانش‌پژوهی بویا، استوار و مانا باشند. ایدون باد.

میرعلیرضا دریابیگی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی- دانشکده هنر و معماری

اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۲/شمیران